

Tarih:19.12.2009
Sayı: 2009/25

Umutta kriz yok; Piyango kuyruğunda 2 yılda 11.3 milyar TL harcadık

Türkiye'nin 2008 yılında yoğun biçimde hissetmeye başladığı “dış kaynaklı” kriz, zengininden yoksuluna, çalışanından işsizine kadar herkesin şansını denemesine neden oldu. Türkiye’de yasal olarak oynatılan, Milli Piyango, sayısal oyunlar, İddaa, Spor Toto ve at yarışlarının 2007 yılında yaklaşık 5.2 milyar lira olan toplam hasılatı yüzde 19.03 artışla 2008’de 6.2 milyar liraya yükseldi. İstanbul Serbest Muhasebeciler Mali Müşavirler Odası’nın (İSMMMO) “Umudumuz Piyango” başlıklı raporuna göre krizin etkili olduğu 2007-2008 yıllarında vatandaşların şans oyunlarına yatırdığı para 11.3 milyar lirayı aştı.

Faaliyet raporu olmayan Spor Toto ve TJK’nın yöneticilerinin açıklamalarının esas alındığı, diğer ilgili kurumların ise faaliyet raporları ve web sitelerinden derlenen verilere göre, halk, geçen yıl, Milli Piyango, Sayısal Loto, Şans Topu, On Numara, Süper Loto, Hemen Kazan oyunlarına 1.7 milyar lira yatırarak umut aradı. İSMMMO’nun derlediği verilere göre, Spor Toto Teşkilatı Müdürlüğü bünyesindeki İddaa ve Spor Toto oyunlarının hasılatı 2.3 milyar lirayı bulurken, Türkiye Jokey Kulübü’nün At Yarışlarından elde ettiği toplam hasılat 2.1 milyar lira olarak gerçekleşti. Böylece, krizin de etkisiyle işsizler ordusunu 3.4 milyon kişiye ulaştıran Türkiye’de, bahis ve şans oyunlarına geçen yıl yatırılan toplam tutar 6.1 milyar lirayı aştı.

2002 ile 2008 yılları arasında vergiler dâhil toplam 8.7 milyar lira hasılat elde eden Milli Piyango İdaresi, 2001 krizinden sonra en yüksek hasılatı yüzde 18’lik artışla geçen yıl elde etmiş oldu.

İSMMMO Başkanı Yahya Arıkan, verilere ilişkin değerlendirmesinde, 2003-2007 yıllarını kapsayan beş yıllık dönemde talih oyunlarına 12.1 milyar TL harcadığını anımsatarak krizin etkili olduğu sadece iki yılda neredeyse bu

rakama yaklaşıldığına dikkat çekti. Ekonomik koşulların biraz daha rahat olduğu 2007'ye göre kriz yılı 2008'de artış oranının yüzde 20'yi bulduğunu belirten Arıkan, bu tablonun hem 'umutta kriz olmadığına' hem de 'krizin şans oyunlarına ilgiyi patlattığına' aynı anda işaret ettiğini söyledi.

Rakamlar değerlendirildiğinde 2003'te hasılatı yüzde 27.6 gibi yüksek oranda artan Milli Piyango İdaresi'nin 2001 krizinin etkilerinin de azalmasıyla sonraki yıllarda hasılatının düştüğünü bildiren İSMMMO Başkanı şunları söyledi: "2004 yılında hasılat artış oranı yüzde 12.6'ya, 2005 yılında yüzde 4.95'e geriledi. 2006 yılında toplam hasılat yüzde 5.8 olurken, sonraki yıllarda bu oran hızla yükseldi. Tüm dünyada küresel finansal krizin konuşulduğu 2007 yılında halkın şans oyunlarına ilgisi artırmaya başladı. İdare'nin 2007 yılı toplam hâsılatı yüzde 12.65 olarak gerçekleşirken krizin etkilerinin iyiden iyiye hissedildiği 2008 yılında bu oran yüzde 18.31'e ulaştı. Bu veriler, ekonomik krizle birlikte artan işsizliğin ve yoksulluğun talih oyunlarına yönelimin açık göstergesi. Gıda, giyim, hatta sağlık gibi temel harcamaların bile kriz nedeniyle düştüğü Türkiye'de talih oyunlarına harcanan paranın rekor kırması, düşündürücü ve ürkütücü. Krize giren şansını süper lotoda aradı." İSMMMO'nun derlemesinde yer alan saptamalar şöyle:

Sadece iki yılda 11.3 milyar TL

2003 yılında hasılatı yüzde 27.6 artan Milli Piyango İdaresi, 2001 krizinin etkilerinin de azalmasıyla sonraki yıllarda vites düşürdü. 2004 yılında hasılat artış oranı yüzde 12.6'ya, 2005 yılında yüzde 4.95'e geriledi. 2006 yılında toplam hasılat yüzde 5.8 olurken, sonraki yıllarda bu oran hızla yükseldi. Tüm dünyada küresel finansal krizin konuşulduğu 2007 yılında halkın şans oyunlarına ilgisi artırmaya başladı. İdare'nin 2007 yılı toplam hâsılatı yüzde 12.65 arttı, 2008 yılında bu oran yüzde 18.31'e ulaştı.

Şansımızı denemek için iki yılda 11.3 milyar lira yatırdık (TL)

Şans oyunları	2007	2008	Toplam
Milli Piyango	342.952.931	355.471.007	698.423.938
Sayısal Loto	579.840.098	563.156.962	1.142.997.060
Şans Topu	241.132.449	240.719.706	481.852.155
On Numara	115.442.410	130.969.209	246.411.619
Süper Loto	29.236.931	306.283.787	335.520.718
Hemen Kazan	156.905.250	137.266.750	294.172.000
İddaa+Sportoto	1.894.475.247	2.328.605.206	4.223.080.453
At Yarışları	1.826.773.380	2.111.802.765	3.938.576.145
Toplam	5.186.758.696	6.174.275.392	11.361.034.088

Sayısal oyunlara ilgi büyük

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de en büyük ilgiyi ikramiye tutarı yüksek olan sayısal oyunlar gördü. Devlet Denetleme Kurulu tarafından hazırlanan bir raporda, 2008 yılında dünyada oynanan bahislerde yüzde 9, sayısal oyunlarda ise yüzde 10 artış olduğu vurgulanırken, Milli Piyango İdaresi’nin verilerine göre, geçen yıl Türkiye’deki sayısal oyunlardaki artış oranı yüzde 28.53 oldu.

Milli Piyango’da hasılat artış oranları (%)

Oyunlar	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Milli Piyango	80.86	8.52	1.47	8.28	22.74	3.65
Sayısal loto	7.72	13.28	4.1	3.56	6.0	-2.96
Şans Topu	16.56	3.19	-4.73	2.45	8.76	-0.2
On Numara	169.5	14.13	9.52	9.87	16.34	13.45
Süper Loto	-	-	-	-	-(*)	947.4
Hemen Kazan	18.4	46.79	40.86	12.33	2.1	-14.3
Toplam has. artışı	27.6	12.26	4.95	5.8	12.65	18.31

Kaynak: Milli Piyango İdaresi verileri esas alınarak hesaplanmıştır.

2007 yılında Şans Topu, On Numara, Sayısal Loto ve Süper Loto gibi sadece sayısal oyunlar için 965 milyon lira harcayan vatandaşlar, kriz nedeniyle işsizliğin de arttığı 2008 yılında bu rakamı 1.2 milyar liraya ulaştırdı. 2002-2008 arasında sadece sayısal oyunlardan elde edilen hasılat 4.7 milyar lira olarak gerçekleşti. Diğer bir deyişle İdare’nin söz konusu dönemde şans oyunlarından elde ettiği toplam 8.7 milyar liralık gelirin yarısından fazlasını sayısal oyunlar sağlamış oldu.

Bahislerdeki artış yüzde 23

Devlet Denetleme Kurulu’nun geçen yıl dünyada yüzde 9 artış gösterdiğine dikkat çektiği bahis oyunlarının Türkiye’deki ivmesi ise dünyaya parmak ısırtacak düzeyde gerçekleşti. “İddaa”lı Spor Toto Teşkilatı’nın hâsılatı 2008 yılında yüzde 23 artış gösterdi. 2004 yılının Nisan ayında Spor Toto Teşkilatı’nın başlattığı İddaa oyunu 2004 yılını 236 milyon TL’lik bir hasılatla kapatırken, 2005 yılında 615 milyon liraya yükselen hasılat, 2007 yılında 1.2 milyar liraya ulaştı. Krizin sarstığı 2008 yılında ise vatandaşların İddaa oyununa aktardığı para yüzde 23’lük artışla 2.3 milyar lirayı aştı. Beş yılda iddaa oyunuyla sağlanan hasılat 6.3 milyar liraya, vergi dâhil ise toplam hasılat ise 7.6 milyar liraya yükseldi. İddaa oyununda 2009 yılı toplam hâsılat beklentisi ise 3 milyar lira olarak ifade ediliyor.

BAHİS GELİRLERİ KRİZ DİNLEMİYOR (TL)					
	2005	2006	2007	2008	Toplam
At Yarışları	1.300.000.000	1.450.000.000	1.826.773.380	2.111.802.765	6.688.576.145
İddaa+Sportoto	851.000.000(*)	1.200.000.000	1.894.475.247	2.328.605.206	6.274.080.453

(*)17 Nisan 2004'ten 2005 yılı sonuna kadar elde ettiği hasılat toplamı.

TJK'nın keyfi yerinde

Türkiye Jokey Kulübü'nün yürüttüğü at yarışları da 2008 yılında vatandaşın umuda yöneldiği önemli kapılardan biri oldu. Bu ilgi, TJK'nın 2007 yılında 1.8 milyar lira olan toplam hasılatını yüzde 25 oranında artırarak 2008 yılında 2.1 milyar liraya yükseltti. Türkiye'de 2005 ile 2008 yılları arasında at yarışlarına yatırılan para tutarı 6.6 milyar lirayı aştı. At yarışlarında bu yılki hasılat beklentisi ise 2.5 milyar lira.

YILLARA GÖRE MİLLİ PİYANGO TEŞKİLATININ GELİRLERİ (TL/Vergi dahil)								
Şans oyunları	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Toplam
Milli Piyango	129.571.927	234.346.710	254.308.035	258.046.725	279.404.551	342.952.931	355.471.007	1.8545.101.886
Sayısal Loto	415.757.318	447.859.965	507.321.318	528.079.190	546.906.845	579.840.098	563.156.962	3.588.921.696
Şans Topu	188.848.755	220.138.367	227.151.683	216.388.373	221.700.644	241.132.449	240.719.706	1.556.079.977
On Numara	27.896.037	75.183.426	85.811.532	90.310.285	99.224.823	115.442.410	130.969.209	624.837.722
Süper Loto	-	-	-	-	-	29.236.931	306.283.787	335.520.718
Hemen Kazan	55.891.625	66.175.750	97.140.250	136.839.500	153.709.000	156.905.250	137.266.750	803.928.125
Toplam	817.965.662	1.043.704.218	1.171.732.818	1.229.664.073	1.300.945.863	1.465.510.069	1.733.867.421	8.763.390.124

Yıllar İtibariyle Şans Oyunları Satış Gelirlerinin Oyun Türlerine Göre Dağılımı (TL/Vergiler Dahil)								
Oyun türleri	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Toplam
MilliPiyango	129.571.927	234.346.710	254.308.035	258.046.725	279.404.551	342.952.931	355.471.007	1.490.183.249
HemenKazan	55.891.625	66.175.750	254.308.035	136.839.500	153.709.000	156.905.250	137.266.750	681.860.750
SayısalOyunlar	632.502.110	743.181.758	820.284.533	834.777.848	867.832.312	965.651.888	1.241.129.664	4.729.676.245
Toplam	817.965.662	1.043.704.218	1.171.732.818	1.229.664.073	1.300.945.863	1.465.510.069	1.733.867.421	6.901.720.244

Rakamların cazibesi büyük

* Milli Piyango İdaresi bünyesinde, son beş yıllık dönemde şans oyunları toplam satış gelirlerinin yüzde 68'i sayısal oyunlardan, yüzde 22'si piyango oyunundan, yüzde 10'u ise hemen kazan oyunundan elde edildi.

* 2008 yılında piyango oyunu satış gelirlerinin yaklaşık yüzde 57,36'sı 31.12.2008 Yılbaşı Özel Çekilişinden sağlandı..

* 2008 yılında 31 Aralık yılbaşı çekilişi de dâhil olmak üzere 5'i özel toplam 34 piyango çekilişi düzenlendi. Bu çekilişlerde toplam 71.040.082 adet piyango bileti satılarak 355.471.007 YTL gelir elde edilmiştir. 2008 yılında bir önceki yıla göre piyango oyunu satış gelirinde yüzde 3,65 oranında artış sağlandı. Oysa, Piyango'da 2007 yılında bir önceki yıla göre artış oranı yüzde 22.74 olarak gerçekleşmişti.

* 2008 yılında toplam 255.921.500 adet Hemen Kazan bileti satılarak 137.266.750 YTL tutarında gelir elde edilmiştir. 2007 yılında Hemen Kazan oyununun satış gelirleri bir önceki yıla göre yüzde 2.8 artarken 2008 yılında bu oyuna ilgi azaldı ve satış gelirleri yüzde 12.5 oranında geriledi.